

Написано от Христо Христов
Понеделник, 26 Ноември 2018 11:02

Сайтът desebg.com припомня какво представлява предшественика на НСО – УБО ([Пет о управление на ДС](#)) по времето на тоталитарния комунистически режим.

В [част 1](#) е от поредицата се разказва как комунистическата върхушка създава една от най-раздутите структури в Държавна сигурност, която се грижи за нея денонощно.

В [част 2](#) се представят подробности за изграждането на структурата за охрана на своята върхушка по съветски образец.

В [част 3](#) се поднася информация за самостоятелния бюджет на УБО и за охраняването на генералния секретар на БКП Тодор Живков. Текстът е от книгата [„Тодор Живков. Биография”](#) на разследващия журналист Христо Христов.

Въпреки, че УБО формално се води в състава на Държавна сигурност като Пето управление, но има допирни точки с МВР единствено по отношение на охранителната дейност. „По охраната и сигурността, УБО беше подчинено на министъра на вътрешните работи.

Написано от Христо Христов
Понеделник, 26 Ноември 2018 11:02

Подчинеността се изразяваше в координация на дейността на централните оперативни подразделения на министерството, на окръжните и районни управления при движението на генералния секретар на ЦК на БКП и членовете на Политбюро”, посочва бившият министър на вътрешните работи Димитър Стоянов.

Георги Георгиев, бивш началник на финансово-счетоводния отдел на УБО и служител в управлението от далечната 1968 г., допълва:

„Откакто работя в системата на УБО то винаги е било на двойно подчинение. Първоначално беше подчинено на Министерския съвет и на министъра на вътрешните работи, а след 1971 г. – на Държавния съвет и на министъра на вътрешните работи. През всичките години УБО практически беше с много висока степен на самостоятелност. Ние сме поддържали отношения с МВР само във връзка с охранителната и оперативна дейност. Ние бяхме напълно обособени по отношение на МВР, разполагахме със собствен вътрешен финансов бюджет. В това направление сме кореспондирали само с отдела за специални дейности на Министерството на финансите, а в областта на материално-техническото снабдяване – със специалното управление на ДКП.”

Бюджетът на УБО – милиони за обслужването на червената каста

Един от белезите на самостоятелността на УБО е неговият отделен бюджет. Този въпрос не е от правомощието дори за ранга на вътрешния министър. „Въпросите, свързани с утвърждаването на бюджета и щата на УБО също не бяха в моята компетенция. Кой е правил това не ми е известно. Бюджетът на УБО не беше включен в бюджета на министерството, той беше самостоятелен. Пред кого се е отчитал началникът на УБО за бюджетните разходи, на мен не ми е известно”, обяснява Димитър Стоянов.

Бившият председател на БНБ Васил Коларов прави важно уточнение:

„УБО никога не е ползвало кредити от банката. Винаги е било на държавно финансиране. В бюджета винаги някъде е имало записано на един ред „текуща издръжка на УБО“ и „капитални вложения на УБО“, всичко е било в рамките на тези две

Написано от Христо Христов
Понеделник, 26 Ноември 2018 11:02

пера.”

А какъв е бил размера на средствата, които държавата е наливала в специалното управление посочва бившият началник на УБО ген. Георги Милушев:

„Когато постъпих на работа в УБО (1986 г., бел. а.) бюджетът беше около 92 млн. лева. За последната 1989 г. беше 78 млн. лева. Приходите от стопанска дейност са около 3 млн. лева, останалите са от бюджета.”

Живков заявява: „Бюджетът на УБО е от държавата, утвърждава се с протокол „Б“. Той е строго секретен и доколкото зная след това се изгаря, унищожава се. Бюджетът на УБО не се е утвърждавал нито от Държавния съвет или Министерския съвет, а от Политбюро, тъй като считаме, че в него има много секретни работи.”

Когато бюджетът на УБО е напълно изразходван, той е субсидиран. Георги Георгиев, началникът на финансово-счетоводния отдел в управлението, посочва, че до 1977 г. е имало случаи, когато в последното тримесечие са искани допълнителни кредити от Министерството на финансите и такива са били одобрявани. Те са в размер 3-4 милиона лева. След тази година допълнителни средства не са представяни, а неизразходваните от бюджета са връщани в републиканския бюджет.

През 1979 г. са открити две извънбюджетни сметки на УБО във БВТБ в лева и във валута. Постъпленията по левовата са от стопанска дейност. По същата сметка обаче са получавани и дотации на стопанските дейности, които се явяват губещи. Постъпленията във валута са от продажбата на продукция (експорт на напитки от Евксиноград, от ловна дейност се изнася дивечово месо, от представителен туристически лов и др.).

Охраняването на Тодор Живков

УБО осигурява лична и физическа охрана на членовете на Политбюро, на председателя

Написано от Христо Христов
Понеделник, 26 Ноември 2018 11:02

на Народното събрание, на секретаря на БЗНС, на председателя на Министерския съвет, министрите, както и на чуждестранни делегации. На първо обаче стои осигуряването на охраната на генералния секретар на БКП и председател на Държавния съвет. „Системата за охрана на Тодор Живков бе строга и проигравана по всички правила. Числеността на личната му охрана не надвишаваше 3-4 души”, посочва началникът на УБО ген. Георги Милушев.

Всяко пътуване на Живков е строго съгласувано с МВР. Бившият министър на вътрешните работи Димитър Стоянов обяснява в какво се е състояла координацията между УБО и МВР за осигуряване на спокойствието на първия човек в държавата.

Преди всяко негово пътуването вътре и извън страната се разработва оперативен план по дадените мероприятия. В него точно се отразяват задълженията на оперативните отдели на УБО, на окръжните и общинските управления на МВР и съгласуваните действия, които те трябва да извършат съвместно с партийните и държавни органи по пребиваването на Живков.

При всички случаи контролът върху изпълнението на тези мероприятия се възлага на съответен зам.-министър на вътрешните работи до приключването им. Особени грижи са полагани за проверката на самолетите и вертолетите, с които е пътувал генералния секретар. Отговорност по този въпрос е носил началника на Второ главно управление на ДС. На територията на окръзите освен началника на УБО, отговорността се е носила лично и от окръжните началници на МВР.

Те са разработвали свои конкретни мероприятия по маршрутите и обектите. За София оперативното и техническото осигуряване на маршрутите са обсъждани периодично от началника на УБО съвместно с началника на Софийско градско управление на МВР.

През известен период от време с началника на УБО са обсъждани разстановката на силите, охраната на домовете на членовете на Политбюро. Подборът и обучението на ръководните кадри в УБО се е съгласувала с управление „Кадри” на МВР. МВР осигурява само охраната и сигурността на правителствения авиоотряд и правителствения влак. Кога и за какво да се използват е решавал началникът на УБО.

Написано от Христо Христов
Понеделник, 26 Ноември 2018 11:02

Екскортът от Баня и подsigуряването на трасето

След смъртта на Мара Малеева Живков се премества да живее в резиденция „Баня”. С организацията на пътуването му до ЦК или до Държавния съвет в центъра на София са ангажирани десетки служители на УБО и МВР. За сигурността на първия човек е осигурен специален брониран „Мерцедес”.

За осигуряването на трасето „Баня” – София е ангажирана и специална част от военното поделение №44270, натоварено с охраната на партийните и държавни обекти в столицата. То се намира срещу резиденция „Врана” и въпреки, че в него отбиват редовната си военна служба наборници, е под опеката на УБО. Един от батальоните в него е ангажиран с всекидневната охраната на трасето между „Баня” и столицата.

На ротационен принцип всяка сутрин още преди 6 часа една от ротите в батальона е разставяна по линия на трасето, по което минава ескортът на Живков. Войниците са облечени в милиционерски униформи и са въоръжени с автомати „Калашников” и оборудвани с радиостанции. Всеки един пост има визуален контакт с другите до него. При преминаването на ескорта край тях войниците – „милиционери” са задължени да се обърнат с гръб към шосето.

За влизането в Партийния дом, където се намира ЦК е използван специален вход откъм ул. „Московска”, който е вкарвал с колата Живков направо в сградата. При отиването му в Държавния съвет ескортът е спирал между две двойни масивни метални врати-решетки, подsigуряващи специален вход към Държавния съвет, източно от Ротондата.

Преди пристигането на Живков охраняващия този периметър войнишки патрул е сдавал въоръжението си, състоящо се от автомат „Калашников” с два пълнителя от по 30 куршума и станция. Телефоните в близките сгради са прекъсвани за кратък период от време.

Всяко предвижване на Живков е строго изчислявано като време и преценено с точност. Единствените отклонения са се получавали при посещението му на театър или опера, когато след постановката той е имал навика да се срещне със състава и да разговаря

Написано от Христо Христов
Понеделник, 26 Ноември 2018 11:02

известно време.

Генералният секретар на БКП си избира личната охрана

При пътуванията в страната и извън нея началникът на УБО винаги е съпровождал Живков. Генералите ръководили управлението по стечение на задълженията си влизат в кръга на малцината лица, с които през годините Живков е контактувал всекидневно. Освен тях за охраната на генералния секретар на БКП отговарят различни по състав охрана от УБО, избрани от най-добрите в сектора „Лични охрана” на управлението.

Ето как един от тях описва своето служебно ежедневие. Бончо Халхулов е в състава на личната охрана на Живков от 1975 г. до 1981 г. във втория автомобил, а след това в основната кола.

„Когато съм пътувал с Живков съм разговарял с него само когато той ме попита нещо. Той се интересуваше, но не много често, от това как се приемат различните мероприятия на партийното и държавно ръководство, почти не разговаряше с мен на лични теми. Дори веднъж се учуди, че живея на 11-ия етаж”, разказва Халхулов.

Контакт с Живков има само, когато е дежурен и го повика. „Викал ме е по въпроси, свързани предимно с охраната, понякога преди разходка ме е канил на кафе. Разговорите са били по негова инициатива. За празниците събираше целия персонал и черпеше по нещо дребно”, допълва той.

Транспортните услуги на УБО

Транспортните услуги, които УБО извършва, са толкова много, че автомобилният парк му се състои от четири сектора и една авторемонтна работилница. В първия сектор са автомобилите, обслужващи членовете на Политбюро, секретарите, кандидат-членовете на Политбюро, председателя на КРК и секретаря на БЗНС.

Написано от Христо Христов
Понеделник, 26 Ноември 2018 11:02

„На всеки един от тях бяха на разположение по два автомобила. Тези автомобили в много случаи се използваха и от членовете на семействата им. Не зная има ли нормативен документ за това, но в СССР например такава практика не съществува”, обяснява ген. Бончо Бончев, зам.-началник на УБО в периода 1981-1990.

Ползването на автомобилния парк в УБО е воден на отчет в електронно-изчислителния център. Ген. Бончев обаче пояснява: „Тогавашният началник на УБО ген. Кашев обаче забрани да се попълват пътни листове и каквито и да било отчети по ползването на автомобилите, поради което информация от подобен род не е въвеждана в компютрите”. Зам.-началникът на УБО допълва:

„Много пъти се е налагало леките автомобили да бъдат използвани за доставки на някои стоки от магазините или търговските предприятия по искане на правоимащите или от членовете на техните семейства. Колите на Тодор Живков не се използваха от семейството му, а само лично от него. Освен тях имаше и такива за представителни нужди. Три коли марка „ЗИЛ 114”, един открит „Мерцедес 600”, две коли марка „ЗИЛ 110”, открити, джипове за ползване във военновременна обстановка, които в отделни случаи се използваха за ловни цели.”

Вторият сектор в автопарка на УБО включва колите, обслужващи министрите по списък, утвърден от ЦК. „Тези коли също бяха без лимит, но не се предвиждаше ползването от семействата на министрите”, посочва Бончев.

Третият сектор е предназначен за гости. В него са включени коли марки „Чайка” и „Волга”. Четвъртият сектор включва товарни автомобили и автобуси. Те се използват за изпълнение на поръчки от съответни лица, като разходите са включвали в общата стойност на услугата по ремонт или строителство.

